

Candidate Name

Candidate Number

Centre Name

Centre Number

Paper 1: Reading

Specimen paper

2 hours

It is necessary to respond on the answer sheet provided alongside this question paper.
Additionally, you must have a dark blue or black pen.

INSTRUCTIONS:

- You must write your name, candidate number, centre name and centre number on the answer sheet in the designated space.
- This paper consists of reading passages.
- It is important to follow the instructions provided on the answer sheet.
- Do not use correction fluid.
- Avoid writing on any bar codes.

INFORMATION:

- This attachment contains reading passages.
- You can annotate this attachment and use empty spaces for layout.
- Do not write your answers on the attachment

زانبارى:

- ئەم پەر او ه چەند پارچە نووسینیک لەخۆ دەگریت.
- دەتوانیت تێبینیهکانی خۆت لەسەر ئەم پەر او ه بنوسیت.
- وەلامەکانت لەسەر ئەم پەر او ه مەنوسە.

كارىگەرى تۆرە كۆمەلەيتەكان لەسەر تەندروستى و دەروونى مەزۇش

لەم سالاھى دوايىدا، بەكار ھىنانى بەر بىلەوى تۆرە كۆمەلەيتەكان بۆتە لايىھىگى گىرنگى ژيانى رۆژانەى زۆرىك لە تاكەكان. ھەروەك دەبىنن كە سوودى زۆرى ھەيە؛ بۇ نموونە پەيوەندى و ئالوگۆرى زانىارى لە نىوان مەزۇمەكاندا، ھەروەك مەترسى گەورە بۇ تەندروستى دەروونى دروست دەكات. ئەم وتارە بەدواداچوون بۇ ئەم رىگا جۆراو جۆرانە دەكات كە تۆرە كۆمەلەيتەكان دەتوانن كارىگەرى لەسەر تەندروستى دەروونى دروست بىكەن و رىگەى ستراتيگى بۇ كەمەردنەوى ئەم كارىگەرىانە تاوتوئ دەكات.

تۆرە كۆمەلەيتەكانى وەك فەيسىووك، ئىنستاگرام و تويەنەر شىوازى پەيوەندى و تىكەلەونى خەلەكان گۆرەو. ئەم پلاتفۆرمانە شۆپىنك بۇ بەكار ھىنەران دروست دەكەن بۇ ئەمەى بىرور، ئەزموون و چالاكەكانى رۆژانەى لەگەل كەسەك لە ئاستى جىھانى ھاوبەشى پى بىكەن. لەگەل ئەمەشدا، بەر كەوتنى بەردەوام لەگەل ھەمەشەى زانىارىيەكان و نادروستى لىيان، زۆرجار دەبىتە ھەى ھەست كەردن بە ناتەواوى و دەرەوى لە نىو بەكار ھىنەران.

يەكەك لە نىگەرانىە سەرمەكەيكەكانى تۆرە كۆمەلەيتەكان ديار دەى بەرور دەكەردنى كۆمەلەيتە. بەكار ھىنەران زۆرجار ژيانى خۆيان بە ژيانى كەسانى تر بەرور دەكەن، كە دەبىتە ھەى ھەست كەردن بە ئىرىي و ئارەزايى دەربىر. ئەم بەرور دەكەردنە ھەمەيشە دەبىتە ھەى نەمانى برەو بەخۆبوون و بەرزبوونەوى ئاستى دەرەوى و خەمەوى. لەگەل ئەمەشدا، فەشارى دەروونى ئۆنلەين دەبىتە ھەى سترىس و شەكەتى راستەقەنە لە كەسى بەكار ھىنەران.

كەشەيەكى تر برىتەيە لە گەچەلەكەردن لەسەر ئىنتەرنەت و ھەراسەنەردنى كەسانى تر بە شىوەى ئۆنلەين. پلاتفۆرمانەكانى تۆرە كۆمەلەيتەكان دەتوانن بىنە زەمەنە و ھۆكارى كارلەكەردنى نەرنى، كە لەوانەىە كارىگەرى دەروونى خراپى لەسەر بەكار ھىنەران ھەبىت بىنە قوربانى ئەم تۆرە كۆمەلەيتەكانە. ئەم ئاروونەى كە ئەم پلاتفۆرمانە دابىنى دەكەن لە نەناسەندانى بەكار ھىنەران، زۆرجار ھانى تاكەكان دەكات كە ھەلسوكەوتى زىانبەخش ئەنجام بەدن و داواى يارمەتى بىتە كارىكى زۆر گران و بە ئەرك.

سەرەراى ئەم كەمەو كۆرەيانە، تۆرە كۆمەلەيتەكان چەندىن سووديان ھەيە؛ دەتوانرەت وەك پلاتفۆرمانەك بەكار بەھىنەن بۇ پەشتەگىرى و بنىاتنانى كۆمەلەگە، بەتايەتى بۇ ئەمە كەسانەى كە لەوانەىە لە ژيانى رۆژانەياندا ھەست بە دابەران ياخود دوورەپەرنەزى بىكەن. تۆرە كۆمەلەيتەكان دەتوانن بە شىوەى ئۆنلەين، ھەستى خۆشەويستى نىشتەمان و پالەشتى سۆزدارى دابىن بىكەن، كە دەكرەت بۇ تەندروستى دەروونى زۆر گىرنگ بىت. ھەروەك تۆرە كۆمەلەيتەكان دەتوانن ئامرازىكى بەھىز بن بۇ بەرزكەردنەوى ھۆشيارى سەبارەت بە كەشەكانى تەندروستى دەروونى و كەمەردنەوى ھەلە تەكەگەشتن.

بۇ چارەسەر كەردنى كارىگەرىيە نەرنىيەكانى تۆرە كۆمەلەيتەكان، بەكار ھىنەران دەتوانن چەند ستراتيگىيەك بەگەنەسەر. دانانى سەنور ياخود و سەنوردەكەردنى كاتى بەكار ھىنانى مۆبەلەكان دەتوانرەت يارمەتەدەر بىت لە كەمەردنەوى كات بەسەردەن لەسەر ئەم پلاتفۆرمانە. سەرەقالبوون بە چالاكەيكەكانى سەرەئەل و پاراستنى ھاوسەنگىيەكى تەندروست لە نىوان ژيانى ئۆنلەين و ژيانى راستەقەنەدا، ھەروەك دەتوانرەت شەكەلەيكى بە سوود بن. لەگەل ئەمەشدا، بەكار ھىنەران دەتوانن پۆستە و فەيدەكانيان رەكەبەن بۇ ئەمەى ناوەرەوى نەرنىيە و دەرەشەكەر تر لەخۆ بەگىرەت، بەمەش بەر كەوتنى كارىگەرىيە نەرنىيەكان كەم دەكاتەو.

پەرۆرەكانى پەرەردەيى و ھەلمەتەكانى ھۆشيارى دەتوانن رۆلەيكى گىرنگ بەگىرن لە بەرەدان بە بەكار ھىنانى ھەست كەردن بە بەرەسپارىتە لە تۆرە كۆمەلەيتەكان و دەرنەجامەكان. قوتابخانە و رەكەزاوەكان دەتوانن سەرچاوە و رەنەمايى دابىن بىكەن بۇ يارمەتەدانى تاكەكان بۇ بىنەنى ئاستەنگەكانى تۆرە كۆمەلەيتەكان و تەكەگەشتن لە كارىگەرىيە شاراوە و لایەنە خراپەكانى لەسەر تەندروستى دەروونى مەزۇش.

مەترىيى تۈرە كۆمەلەيەتتەكەن لەسەر يەرتەوازە كىردى خىزان

رەنگە گەورەترىن مەترسى تۈرە كۆمەلەيتىيەكان كارىگەرى لەسەر پەيمەندى نىوان خىزانەكان بىت. لە رابەر دودا، ئەندامانى خىزان رووبەر و يەكتريان دەيىنى و تاو و توپى بابەتەكانيان دەکرد لە گۆرىن و ئالوگۆر كەردنى بىرور اكانيان، ھەست و نەزموونيان بە شىۋەمىكى راستەخۆ. بەلام، لەگەل بلبوبونەوى تۈرە كۆمەلەيتىەكان، خەلک زياتر پەنا دەيەنە بىر پەيمەندى ئۆنلاين. ھەرچەندە ئەمە لەوانەيە رىگايەكى كارىگەر بىت بۆ مانەو لە پەيمەنديدا، بەلام بۆتە ھۆى تىكچوونى گەتوگۆى رووبەر و كە ماناى زياتر دەمەخشىتە جۆرى پەيمەنديكەردن.

بمکئی تر له مئتر سبیه گهور مکانی توره کومه لایمتیه بکمان بهر اور درکړنی ناتمندروسته له لایان به بکار هینر انوه. لیسر نم پلانفورمانه، بکار هینر ان زورچار وینه ژبانیان بلو دکمنوه، که وشاننیکې واقعی دور له راستیهو بلو دکمنوه. له خزاندا، نمه دمپته هوی چاوروانی دور لراستی و هست به کمو کوری کردن. بؤ نمونه، دایک و باوکان لهوانیه شینواری بخپو کړدنی دایک و باوکیان بهر اور بکمن به ژبانی بهروالت نایاب که له نینستاگرام نشان ددریت، نمهش دمپته هوی هست کردن به تاوان یان گومان له خوین. بههمان شیوه، مندالان لهوانیه ببینن که هاوتمه نکانین وینه پشو و مکانین بلو دکمنوه، خانووی جوان، یان دیاری گر انیهها، که دمپته هوی نیرمی و نارمایی له شینواری ژبانی خزانهکانی خوین.

تۆرە كۆمەلەيتەكانىش دەرگا بۇ جۇرىكى فېلبازى دەمەنە: گىچەلەكردن لە نېنتەر نېنت. لە زۆر حالەتدا، خىزانەكان راستەوخۇ دوو جارى ھەر اسانكر دى، ئۇنلاين دىيىن، بەتايىنە، كاتىك مىنداڭن يان ھەر زىكارىكان تۆۋەن دىگەلگىن، ئۇ گىچەلەكردىنە كە نېشتەر لە

يارىگاکان و حموشه‌ى قوتابخانه‌کان پرویده‌دا نئىستا له جيهانى دیجيتالدا پرووده‌دا، که به‌کاره‌ينهرانى نه‌ناسراو ده‌توانن که‌سانى تر بکهنه نامانج به ماوه‌مى که‌م. مندا لان له‌وانه‌يه پرووبه‌رووى لى‌دوان و پروپاگهنده يان هه‌ر شه‌ ببنه‌وه له توره کومه‌لايه‌تبه‌يه‌کان.

دايک و باوکان هه‌ول دهمدن بچنه نئو ئهم بابته‌انه‌وه که مندا له‌کانيان تبه‌وه گلاون سه‌رقالان پينانه‌وه، به‌لام زورجار هه‌ول دهمدن له‌گه‌ل هه‌مان جيهانى دیجيتالى بميننه‌وه که مندا له‌کانيان تبه‌دا ده‌ژين. نه‌ناسينى که‌سه‌کان له توره کومه‌لايه‌تبه‌يه‌کان و به‌واداچوون يان چار سه‌رکردنى کيشه‌کان و ده‌کات مندا لان نه‌يانه‌ويت ئهم موه‌نه‌کانيان باس بکهن، له ترسى توله‌سه‌ندنه‌وى زياتر. ئهم دuxe ده‌توانى درزىک له نيوان دايک و باوک و مندا لاندا دروست بکات، چونکه متمان به‌يون به‌يکترى و په‌يوندى دايک و باوک له‌گه‌ل مندا ل گرزى تبه‌مه‌ويت. له‌گه‌ل ئه‌وه‌شه‌دا، ئه‌وه‌شاره‌ى که به‌هوى گيجه‌لکردن به ئينته‌رنه‌تبه‌وه دروست ده‌بيت له زور پرووه کارىگه‌رى له‌سه‌ر ژيانى خيزان هه‌يه، ده‌بيت به‌هوى گورانى مه‌زاج، پاشه‌کشه‌کردن و ته‌نانه‌ت خه‌موکى له مندا لى دووچاربوو به کيشه‌يه‌ک و که‌شيكى ناحيگير له‌ناو خيزاندا دروست ده‌کات.

متمان به‌يون به‌ردي بناه‌ى په‌يوندى ته‌ندروسته، توره کومه‌لايه‌تبه‌يه‌کان تواناى لاوازکردنى متمان به‌يان له نئو تاکه‌مانى خيزاندا هه‌يه. يه‌کىک له ريگا سه‌رمکيه‌کانى ئهمه کيشه‌ى تايه‌تبه‌يه‌تبه‌يه. له‌گه‌ل ناسانى نالوگورکردنى زانياربه‌يه که‌سيه‌يه‌کان له‌سه‌ر ئينته‌رنه‌ت، زورىک له ئه‌ندامانى خيزان له‌وانه‌يه هه‌ست به‌فريودان بکهن بۆ چاوڊيرکردنى چالاكى يه‌کتر له توره کومه‌لايه‌تبه‌يه‌کاندا، که هه‌ندىک جار ده‌بيت به‌هوى خوتبه‌له‌قور تاندىن له کارى که‌سى يه‌کتر. بۆ نمونه هه‌ندى دايک و باوکان به پيوستى ده‌زانن سه‌رى هه‌ژمارى توره کومه‌لايه‌تبه‌يه‌کانى مندا له‌کانيان بکهن بۆ دلنباوون له سه‌لامه‌تى مندا له‌کانيان، به‌لام مندا لان هه‌ست ده‌کهن تايه‌تمه‌نديان پيشل ده‌کريت.

ئهم کاره بۆ به‌واداچوونى زانيارى و تايه‌تمه‌ندى ده‌توانى هه‌ستى خيانه‌ت دروست بکات و به‌يت به‌هوى توورمى هه‌ردوولا. به‌تايه‌تى هه‌رم کاران له دزى چاوڊيرى دايک و باوک باخى ده‌بن و هه‌ست ده‌کهن سه‌ربه‌خويان که‌م ده‌کريتبه‌وه. له لايه‌كى تروه، دايک و باوکان ناوهمد ده‌بن گه‌ر پينان و ابه‌ت مندا له‌کانيان شتگه‌لىک ده‌شار نه‌وه. کاتىک ئه‌ندامانى خيزان زياتر گرنگى دهمدن به‌چاوڊيرکردنى چالاكى يه‌کتر له‌سه‌ر ئينته‌رنه‌ت، متمان داهه‌خوريت و په‌يوندى به‌رمو گرزى ده‌جيت. زور به‌کاره‌ينانى توره کومه‌لايه‌تبه‌يه‌کان بۆ چاوڊيرکردن ده‌بيت به‌هوى پشوى کومه‌لايه‌تى، که ئه‌ندامانى خيزان چيتر هه‌ست به‌نازادى ناکهن بۆ ده‌ربرى راي خويان به‌بى ترس له برياردان يان ده‌ستتبه‌ردان.

يه‌کىکى تر له کيشه سه‌رمکيه‌يه‌کان که توره کومه‌لايه‌تبه‌يه‌کان ده‌يخه‌نه ناو ژيانى خيزانه‌وه، سه‌روشتى نالوده‌بوونى ئهم پلاتفورمانه‌يه. زورىک له خه‌لک، به مندا لان و گه‌رمه‌کانيشه‌وه، کاتىکى زور له توره کومه‌لايه‌تبه‌يه‌کان به‌سه‌ر ده‌بن، زورجار له‌سه‌ر حسابى ئه‌وه کاته‌ى پيکه‌وه وه‌ک خيزان به‌سه‌ر ده‌بن. ئهم نالوده‌بوونه زيانبه‌خش ده‌بيت کاتىک ده‌بيت به‌هوى ئه‌وه ئه‌ندامانى خيزان په‌يوندى و به‌ر سه‌يار ته‌يه‌يه‌کانيان پشتگوئى بخهن.

به‌تايه‌تى مندا لان له‌وانه‌يه ئه‌وه‌نده سه‌رقال بن به‌ژيانى ئونلان که‌هه‌ريان له چالاكيه‌كانى خيزان نه‌بيت. دايک و باوکان به موبيله‌كانيان سه‌رقال بين و کاتى زياتر له توره کومه‌لايه‌تبه‌يه‌کان به‌سه‌ر به‌بن وه‌ک له مامه‌له‌کردن و مانه‌وه له‌گه‌ل مندا له‌کانيان. به‌ته‌يه‌ربوونى کات، ئهم شى‌وازه‌ى هه‌لسوکه‌وت ده‌بيت به‌هوى هه‌ست کردن به‌فه‌رموشکردنى سوزدارى، که ئه‌ندامانى خيزان هه‌ست به‌دابران و دابران ده‌کهن له جيهانى راسته‌قينه‌ى خويان. نه‌جامه‌که خراپوونى په‌يوندى به‌خيزان ته‌يه‌يه‌کانه، چونکه ئهم موه‌نى هاوبه‌ش و کاتى کواليتى ده‌گه‌مته‌ر ده‌بيت.

توره کومه‌لايه‌تبه‌يه‌کان شو‌رشىکى گه‌رميان له شى‌وازه‌ى په‌يوندى و مامه‌له‌کردندا هه‌ناوته دونيا، به‌لام مه‌ترسى گه‌ره‌ى بۆ ژيانى خيزانيش هه‌يه. نه‌مانى په‌يوندى، به‌راوردکردنى نابه‌جى، گيجه‌لکردن به‌که‌سانى تر له سه‌ر هه‌لى ئينته‌رنه‌ت، له‌ده‌ستدانى متمان به‌ نالوده‌بوون به توره کومه‌لايه‌تبه‌يه‌کان هه‌مووى هه‌کارن که ده‌توانن ياره‌مه‌تبه‌ر بن بۆ ته‌يکه‌چوونى په‌يوندى به‌خيزان ته‌يه‌يه‌کان. بۆ که‌مه‌کردنه‌وى ئهم مه‌ترسيانه، پيوسته خيزانه‌کان هاوسه‌نگيه‌ک به‌دوزه‌وه له نيوان سووده‌كانى توره کومه‌لايه‌تبه‌يه‌کان و پيوستى به‌په‌يوندى مانادار و که‌سى. به‌دانانى سنوور، په‌رمه‌يدانى په‌يوندى کراوه، و به‌يدانى گرنگى به‌په‌يوندى پرووبه‌روو، خيزانه‌کان ده‌توانن په‌يوندى به‌کانيان له کارىگه‌رى به‌نه‌ر ته‌يه‌يه‌كانى توره کومه‌لايه‌تبه‌يه‌کان به‌ياريزن و دلنباين له‌وه‌ى که په‌يوندى به‌کانيان به‌هه‌يز ده‌کات، نه‌ک زيانيان به‌ده‌گات.

پرسیاری پهکهم: (20 نمره)

(a)- نیگمرانی سمرهکی پهیوست به بهکار هیانی توره کومه لایهتیهکان چین؟ (2)

.....

.....

.....

(b)- چون توره کومه لایهتیهکان دمتوانن وک پلاتفورمیک بو پشتگیری و بنیاتنای کومه لگا خزمهت بکن؟ (2)

.....

.....

.....

.....

(c)- تاکهکان دمتوانن چ ستراتیژیک بگرنبهر بو کمکردنوهی کاریگریه نهرینییهکانی توره کومه لایهتیهکان؟ (3)

.....

.....

.....

.....

.....

(d)- توره کومه لایهتیهکان به چ شیوهیک یارمتهیدرن بو هستکردن به کموکورتی و دلهر اوکی؟ (2)

.....

.....

.....

(e)- گچهلکردن و همراسانکردنی نیستا چونه به بهرورد لهگهل بهر له بوونی ئینتهرنیت؟ (2)

.....

.....

.....

(f)- بچی مندالان نایانوهیت باسی همزونهکانیان بکن؟ (3)

.....

.....

.....

.....

(g) - بۇچى دايىك و باوكان ھەمۇلى ئەمە دەمدەن زانىيارى بزانن لەسەر بەكار ھىنانى تۆرە كۆمەلەيتىيەكان لە لايەن مندالەكانىئەمە
(2)۴

.....
.....
.....

(h) - بە خويىندەمەى تۆ، چى بىكرىت باشە بۇ پاراستى تايىتمەندىتى كەسەكان لە تۆرە كۆمەلەيتىيەكان. (4)

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

تېكىستى ژمارە ۲ بخويىنەمە لەسەر پرسىيارى ۲ لە پەراوى پرسىيارەكەدا

(۱۵ نمرە بۇ وەلامە راستەكان + ۱۰ نمرە بۇ نووسىنى دروست و پوخت)

پرسىيارى 2

ئەم دوو تېكىستانەى پېشوو كورت بىكەمە بۇ ۲۰۰-۲۵۰ وشە سەبارەت بە كارىگەرىيەكانى تۆرە كۆمەلەيتىيەكان و مەترسىيەكانى
لەسەر مەوۇف، بە تايىبەت خىزان.

(ووشە و دەرپرېنى تايىبەتى خۆت بنووسە بەپېنى تواناكانت)

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

